

Національна академія педагогічних наук України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
Відділ змісту і технологій навчання дорослих
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Факультет мистецтв
Кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової
підготовки вчителя

ЧАС МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

**«ОСОБИСТІТЬ У МИСТЕЦЬКОМУ ПРОСТОРИ
СУЧАСНОЇ ЄВРОПИ»**

ЗБІРНИК ТЕЗ ТА МАТЕРІАЛІВ

V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

20-22 квітня 2017 року

TIME OF ART EDUCATION

Collection of theses and materials of V International Scientific-Practical Conference
«PERSONALITY IN ARTISTIC SPACE OF MODERN EUROPE»

April 20-22, 2017

Харків
Україна

УДК 37.032
ББК 85я43
Ч-24

Редакційна колегія:

Калашник М.П. - доктор педагогічних наук, професор
Матвєєва О.О. - доктор педагогічних наук, доцент
Смирнова Т.А. - доктор педагогічних наук, професор (голов.ред)
Соколова А.В. - доктор педагогічних наук, професор
Тарарак Н.Г. - доктор педагогічних наук, професор
Ткаченко Т.В. - доктор педагогічних наук, професор
Тушева В.В. - доктор педагогічних наук, доцент
Филипчук Н.О. - доктор педагогічних наук, професор

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди Протокол №2 від 15.03.17 р.

У збірнику викладено тези та матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, в яких викладено результати наукових, експериментальних, теоретичних та практичних досліджень з питань мистецької освіти. Збірник розраховано на студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів, здобувачів, педагогічних і науково-педагогічних працівників науково-дослідних інститутів, ВНЗ, учителів.

Ч-24 Час мистецької освіти «Особистість у мистецькому просторі сучасної Європи: зб. тез та матеріалів V Міжнар. наук. - практ. конф. (20-22 квітня 2017) / заг. Ред. Т.А. Смирнова. – Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2017 – 91 с.

ISBN 978-617-7298-28-0

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

Автори статей несуть повну відповідальність за опублікований матеріал.

Мова видання: українська.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2017

УДК 37.032

ББК 85я43

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2017

© Федорко М. Ю., видавець, 2017

ISBN 978-617-7298-28-0

Зміст

1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ У МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ СУЧАСНОЇ ЄВРОПИ

Будянський Д.В.
РИТОРИЧНА КУЛЬТУРА ВИКЛАДАЧА МИСТЕЦЬКИХ
ДИСЦИПЛІН.....3

Криворучко А.В.
ПРОБЛЕМИ МЕТОДОЛОГІЇ МУЗИЧНОГО СПРИЙМАННЯ УЧНІВ....6

Чумак Ю.В.
ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНЬОГО
ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....8

2. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Гуріна В.О.
МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В ЖІНОЧИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ
ДУХОВНОГО ВІДОМСТВА.....11

Парфентьєва І.П., Крива В.С.
ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....12

Хирна І.М.
СТРУКТУРА ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ МУЗИКА В
НІМЕЧЧИНІ.....18

3. ВИДАТНІ ОСОБИСТОСТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА СВІТОВОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Сташко М.В.
ОТЕЦЬ ВІКТОР МАТЮК – КОМПОЗИТОР, МУЗИЧНО-
ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ СХІДНОЇ ГЛИЧИНИ ОСТАННЬОЇ ТРЕТИНИ
XIX – ПОЧАТКУ XX СТ.....20

- навчального закладу / Д. В. Будянський // Теорія та методика навчання та виховання : Зб. наук. пр. – Х. : ХНАДУ, 2016. – Вип. 39. – С. 12 – 22.
3. Голуб Н. Б. Роль засобів мистецтва в активізації і формуванні емоцій та почуттів / Н. Б. Голуб // Українська мова і література в школі. – Київ, 2004. – № 1. – С. 2 – 4.
4. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання: навч. посіб. / С. Г. Карпенчук. – Київ: Вища шк., 1997. – 304 с.
5. Лихачев Б.Т. Педагогіка. Курс лекцій :учеб.пособ. для студ. пед. учебн. заведений и слушателей ИПК и ФПК / Б. Т. Лихачев. – М.: Прометей, 1992. – 528 с.
6. Орлов В. Ф. Теоретичні та методичні засади професійного становлення майбутніх учителів мистецьких дисциплін: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / В. Ф. Орлов. – К., 2004. – 21 с.
7. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва [Текст] : (теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) /Г. М. Падалка. – Київ: Освіта України, 2008. – 272с.
8. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька: навч. посіб. / О. П. Рудницька. – Київ, 2002. – 270с.
9. Скар О. Сучасні проблеми психолого-педагогічної підготовки фахівців соціально-культурної сфери / О. Скар // Вища школа: наук.-практ. видання. – 2001. – № 1. – С. 62 – 76.

УДК 371

Криворучко А.В.

ПРОБЛЕМИ МЕТОДОЛОГІЇ МУЗИЧНОГО СПРИЙМАННЯ УЧНІВ

Постановка проблеми та її актуальність. Формування музичного сприймання школярів є провідною проблемою сучасної музичної педагогіки. Учитель має розвинути чутливість дітей до музики, ввести їх у світ краси й добра, відкрити в музиці животворне джерело людських почуттів і переживань. Великого значення у цьому процесі набуває вміння й цілеспрямована музично-виховна робота вчителя. Як відомо, сприймання є чуттєвим відображенням предметів і явищ об'єктивної дійсності в сукупності притаманних їм властивостей та особливостей при їх безпосередній дії на органи чуття. Музичне сприймання, у зв'язку зі специфікою об'єкта сприймання – музики, – поняття значно ширше, ніж безпосереднє почуттєве відображення дійсності, бо відбувається водночас у формі відчуттів, сприймань,

уявленнє, абстрактного мислення. Цей складний багаторівневий процес, зумовлений не лише музичним твором, а й духовним світом людини, яка сприймає цей твір, її досвідом, рівнем розвитку, психологічними особливостями тощо. В основі сприймання музики лежать психофізіологічні закономірності, характерні для сприймання людини взагалі. Воно має рефлекторну природу, є аналітико-синтетичною діяльністю, здійснюється під впливом об'єктів зовнішнього середовища, як і всі види сприймань носить активний характер.

Новий методологічний підхід до проблеми музичного сприймання пов'язаний з дослідженнями, які ґрунтуються на інтонаційній теорії Б.В. Асаф'єва[1]. У ньому закладений важливий методологічний орієнтир музичного виховання: навчити дітей розумінню музики, як мистецтва інтонованого смислу, що функціонує в загальній системі естетичних відносин. Учені виходять з того, що інтонаційна належність музики до певної епохи визначає різноманітні комунікативні можливості музичного мистецтва. Звідси логічно випливає підхід до музичного сприймання як художнього спілкування слухача з музикою.

Загальнонаукову методологічну основу формування музичного сприймання складають насамперед ключові поняття і положення таких провідних концепцій сучасної музичної науки, як концепція інтонаційно-фабульної і комунікативної природи музики (В. В. Медушевський), соціальних функцій музичного мистецтва (А. Н. Сохор), художньо-музичної діяльності як творчого процесу (Є. В. Назайкінський), взаємозв'язку соціального і особистісного в процесі сприймання (О.Г. Костюк).

Важливого методологічного значення набуває думка М.С. Кагана про те, що мета художника - не повідомляти якісь істини слухачеві, глядачеві, читачеві й не намагатися повчати його, а встановлювати з ним уявне спілкування і тим самим прилучати до своїх цінностей. Особливе значення має зростання ролі суб'єктно-особистісного ставлення до музики і процесу її пізнання, необхідність виявлення кожним слухачем особистісного смислу музичного твору. Ніщо не може замінити слухачеві роботи його власної думки. Тому слід довірливіше ставитися до емоційних вражень слухачів, спиратися не лише на теоретичні музичні знання, а й на широкі життєві та художні асоціації. Нав'язування учням певної інтерпретації музичного твору, нерідко чужої їм, веде до зниження активності музичного слуху. Учні

позбавляються можливості самостійно мислити, усвідомлювати і систематизувати музичні враження.

Висновок. Отже, сприймання художнього твору не можна ототожнювати з процесом пізнання в гносеологічному розумінні, оскільки в процесі сприймання пізнається не сам твір, а та реальність, яку він відображає. У методологічному плані суттєво те, що в художніх творах людині відкривається не лише зовнішній, предметний світ, а й світ душевних переживань. Через художній твір людина пізнає дійсність, а також себе у цій дійсності.

Література

1. Ростовський О.Я. Педагогіка музичного сприймання: навч. посіб. / О.Я. Ростовський. – К.: ІЗМН, 1997. – 256 с.

УДК 7.071.4 – 021.414

Чумак Ю.В.

ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Постановка проблеми та її актуальність. В ході історичного розвитку європейська педагогіка сформувала спільну платформу цінностей, яка є актуальною для всіх країн і народів континенту. Провідними серед них є культуровідповідність, демократичність, гуманізація, толерантність, миролюбство, творчість, національна спрямованість. Підготовка педагогів за єдиною шкалою загальнолюдських цінностей й з урахуванням національних особливостей є тим головним остовом, навколо якого мають здійснюватись модернізаційні процеси педагогічної та мистецької освіти у європейському просторі.

Зростаюче значення культурних обмінів, інтеграція в Європу, залучення до світових цінностей, процес глобалізації збільшили можливості вивчення загальнолюдських цінностей. Головною метою педагогічної мистецької підготовки є формування особистості вчителя – людини високого рівня освіти, з розвинутою загальною культурою, високих духовних і моральних якостей, здатної до навчання та виховання молоді засобами мистецтва відповідно до вимог ХХІ століття. Саме тому проблема ціннісних орієнтацій вчителів музичного мистецтва є